



**Kommunstyrelsekontoret,
Planering och strategi**

Handläggare: Johannes Sandberg
Titel: Vattenstrateg
E-post: Johannes.sandberg@norrtalje.se

Till:
Kommunstyrelsens samhällsbyggnadsutskott

Yttrande gällande samråd vattenförvaltning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens samhällsbyggnadsutskott föreslår:

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna kommunstyrelsekontorets förslag till yttrande och överlämnar det till Vattenmyndigheten i Norra Östersjön, Länsstyrelsen i Västmanland.

Sammanfattning av tjänsteutlåtandet

Ärendet avser möjlighet att inkomma med synpunkter på vattenmyndigheternas förslag på förvaltningsplan, åtgärdsförslag och miljökvalitetsnormer för nästa förvaltningscykel som avser år 2021-2027.

Ärendet

Beskrivning

För att Sverige ska kunna uppnå vattendirektivets krav på god ekologisk och kemisk status på alla landets vattenförekomster, dvs. uppnå miljökvalitetsnormerna för yt- och grundvatten krävs utförande av åtgärder i enlighet med vattenförvaltningsförordningen. Vattenförvaltningen genomförs i 6-års cykler och nuvarande samråd följer av tidigare förvaltningscykler (2009-2015 och 2016-2021). Vattenmyndigheternas förvaltningsplan, åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer beskriver hur arbetet med dessa åtgärder ska se ut under åren 2021-2027, vilken myndighet som är ansvarig för respektive åtgärd och vad åtgärderna förväntas kosta för samhället. Sex specifika åtgärder är riktade till kommuner, samt två övergripande som gäller alla berörda myndigheter.

Totalt har 60 administrativa åtgärder identifierats som myndigheter och kommuner ska genomföra. Åtgärderna är riktade till kommunerna i sin myndighetsroll och handlar om miljötillsyn, vattenskydd och vattenuttag, fysisk planering, vatten-, avlopp- och dagvattenplaner samt övergripande vattenplanering. I tillägg till de åtgärder som krävs enligt myndighetsrollen förutsätts även att kommuner samordnar och leder åtgärdsarbetet i samverkan med andra kommuner, verksamhetsutövare och markägare utifrån ett avrinningsområdesperspektiv där rätt åtgärd genomförs på rätt plats utifrån kostnadseffektivitet.

Genomförandet av förvaltningsplan, åtgärdsprogram, samt uppfyllande av miljökvalitetsnormerna för vatten förväntas bidra till att samhället säkerställer en hållbar vattenplanering på nationell, regional och lokal nivå. Genomförandet av vattenförvaltningen kan även bidra till att miljökvalitetsnormerna för havsmiljön kan följas, underlätta för dricksvattenproducenter genom bättre råvattenkvalitet, göra samhället mer robust för klimatförändringarnas effekter och att nå Sveriges miljökvalitetsmål och de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030.

Lagkrav

I Sverige är det 5 kap. miljöbalken, (vattenförvaltningsförordningen (2004:660) och förordning om vattendelegationer (2017:872) som står för det huvudsakliga svenska införlivandet av vattendirektivet.

Koppling till gällande styrdokument

Norrtälje kommun har inarbetat arbetet med att nå miljökvalitetsnormerna för vatten i ett flertal styrdokument, därav ingår Mål och budget 2021-2023, miljö och klimatstrategi (KF 2020-10-12) pågående arbete med att fastställa en vattenplan, VA-plan (KF 2018-02-19), dagvattenstrategi (KF 2018-02-19), pågående arbete med fördjupade översiktsplaner i Rimbo och Norrtälje stad, samt översiktsplan 2040 (KF 2013-12-09).

Ekonomiska konsekvenser och riskanalys

Vattenmyndigheterna ekonomiska konsekvensanalys och beskrivning av viktiga utmaningar har genomförts på distriktsnivå. Analysen ger en överblick över finansieringsbehovet för en hållbar vattenplanering och genomförande av åtgärder i kommande förvaltningscykel. Vattenmyndigheterna drar slutsatsen att det finns ett underskott i genomförande av myndigheters och kommuners befintliga styrmedel. Om åtgärdsmyndigheterna inte genomför sina åtaganden blir det också naturligt att det finns ett underskott i genomförandet av de fysiska åtgärderna i vatten. Brist på finansiering anges som en förklaring.

För myndigheter och kommuner är det framförallt tre områden som bedöms vara underfinansierade: tillsyn, tillståndsprövning och inrättande, revideringar och översyn av vattenskyddsområden. Utifrån tillgänglig budget för vattenförvaltningen som helhet, anser Vattenmyndigheten, att det är problematiskt att genomföra samtliga åtgärder inom en förvaltningscykel. Vattenmyndigheten anser därför att det är rimligare att dela upp åtgärdsgenomförandet över två förvaltningscykler (2021-2027 och 2027-2033). För att kunna nå miljökvalitetsnormerna för vatten inom jordbruket behövs det dock en utökad budget.

Kommunernas kostnader

I åtgärdsprogrammet finns två allmänna och sex specifika åtgärder riktade till kommunerna. Åtgärderna är riktade till kommunerna i sin myndighetsroll och handlar om miljötillsyn, vattenskydd och vattenuttag, fysisk planering, vatten-, avlopp- och dagvattenplaner och övergripande vattenplanering.

Nedan redovisas kostnaderna fördelat på olika verksamhetsområden.

Miljötillsyn

Vattenmyndigheterna har beräknat tillsynskostnader för kommunerna på distriktsnivå. Analysen omfattar tillsyn av förorenade områden som saknar ansvarig verksamhetsutövare. Kommunernas arbete med miljötillsyn inom andra områden antas i vattenmyndighetens analys finansieras av tillsynsavgiften. Kostnaden för miljötillsynen faller därmed på verksamhetsutövaren. Vattenmyndigheten påpekar att det är kommunfullmäktige som fastställer tillsynsavgiftens nivå, vilket kan variera mellan kommuner och inte alltid täcker kostnaderna. Vattenmyndigheten anser med andra ord att det kan finnas behov av skattemedel i de fall som kommunen tar ut taxor som inte täcker kostnaderna. En del kostnader inom tillsynen tillkommer också då lagstöd saknas för att ta ut avgifter för vissa kostnader. Ett exempel är ärenden som överklagas. Allt arbete med ärenden efter att beslutet överklagats kan inte debiteras eftersom ärendet inte längre är kommunens utan har övergått till nästa instans. Det kan dock finnas arbete och kostnader kvar på kommunen som till exempel att yttra sig till länsstyrelsen eller bidra med underlag. Vattenmyndigheten anser att om miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas behöver miljötillsynen även utvecklas från att vara i huvudsak händelsestyrd till att bli mer strategiskt planerad. För att detta ska bli möjligt anger Vattenmyndigheten att det behövs mer resurser till kommunernas tillsyn.

Dricksvattenskydd och vattenuttag

Vattenmyndigheterna konstaterar att kommunernas arbete med dricksvattenskydd omfattar både tillsyn, upprättande och revidering av vattenskyddsområden och tillstånd för vattenuttag. Arbetet med att inrätta och revidera vattenskyddsområden innebär kostnader för kommunerna. Arbetet delas mellan länsstyrelserna och kommunerna och fördelningen av kostnaderna har gjorts med hjälp av data från Naturvårdsregistret. Tillsyn inom vattenskyddsområden faller liksom övrig tillsyn på verksamhetsutövaren genom tillsynsavgiften. Kommunerna behöver också säkerställa att tillstånd finns för de vattenuttag som behövs för att trygga dricksvattnet i kommunen. Kostnader för

tillståndsprovning uppgår till cirka 300 000 kronor per ärende. Kommunerna kommer i de fall de i sin roll som verksamhetsutövare inte har tillstånd för sina vattenuttag att behöva stå för denna kostnad.

Planering

Vattenmyndigheterna konstaterar att arbete med att ta fram en övergripande planering med avrinningsområdesperspektiv är en ny åtgärd i åtgärdsprogrammet 2021–2027. Kostnaden uppskattas till ca 850 000 kronor per kommun under vattenförvaltningscykeln 2021–2027. För Norrtälje kommun som utgör 1/3 av Stockholms län till ytan, har sju större vattendrag och 183 vattenförekomster är det förvaltningens bedömning att den verkliga kostnaden är mycket högre än Vattenmyndighetens uppskattning.

Fysisk planering

Vattenmyndigheten konstaterar att kommunernas arbete med fysisk planering kopplat till åtgärdsprogrammet för vatten handlar om att ta hänsyn till miljökvalitetsnormerna för vatten i detalj- och översiktsplaneringen. Kostnaderna för åtgärden bedöms av Vattenmyndigheten rymmas inom kommunernas ordinarie arbete med fysisk planering och förväntas inte innebära extra kostnader på grund av åtgärdsprogrammet. Förvaltningen bedömer däremot att det fokus på avrinningsområdesperspektiv som krävs för att uppfylla miljökvalitetsnormerna för vatten kräver ett fördjupat livscykelperspektiv i samhällsbyggnadsprocessen. Norrtälje kommun har till exempel i pågående arbete med detaljplanering, samt fördjupad översiktsplanering i Rimbo och Norrtälje stad konstaterats att mer kunskap och därmed ökad finansiering krävs. Orsaken är att mer kunskap krävs som kan vägleda detaljplanearbetet och översiktsplanerandet i hur samhällsplaneringen kan ta hänsyn till miljökvalitetsnormerna ur ett avrinningsområdesperspektiv utifrån kostnadseffektivitet. LOVA stöd har sökts via Länsstyrelsen i syfte att säkra den kunskap som saknas.

Dagvatten- och vattenplaner

Vattenmyndigheten anger att kommunernas arbete med dagvatten-, vatten- och avloppsplaner innebär kostnader för kommunerna. Kommunerna ansvarar även för fysiska åtgärder när det gäller dagvatten och vägtrummor relaterat till kommunal väg. Norrtälje kommun har en gällande VA-plan och dagvattenstrategi. Arbete med att ta fram och fastställa vattenplan pågår under 2021. LOVA projekt har sökts via Länsstyrelsen i syfte att påbörja en revision och modernisering av nuvarande dagvattenstrategi.

Förvaltningens analys och slutsatser

Nedan redovisas kortfattat vattenmyndigheternas viktigaste budskap och slutsatser när det gäller förvaltningsplan, åtgärdsprogram, förvaltningsplan för torka och dricksvatten, samt miljökvalitetsnormer.

Förvaltningsplan för vatten 2021—2027

Syftet med förvaltningsplanen är att redovisa en helhetsbild över tillståndet i respektive vattendistrikts vattenområden, dvs. vad och vilka som påverkar vattnet och vilka vatten som riskerar att bli försämrade. Förvaltningsplanen redogör därmed på vilket sätt olika samhällssektorer har för intresse av vatten och dess skötsel.

Vattenmyndigheten lyfter i förvaltningsplanen fram viken av att alla aktörer behöver genomföra och ta ansvar för sina åtaganden (åtgärder) samt att genomförandet behöver genomföras utifrån ett avrinningsområdesperspektiv i samverkan lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.

Genomförandet vänder sig till myndigheter och kommuner såväl som övriga, till exempel privata företag och verksamhetsutövare. Vattenmyndigheten påpekar också att de inom sitt uppdrag inte har finansiella medel att dela ut till åtgärdsmyndigheter i uppnåendet av miljökvalitetsnormerna. Det finns inte heller några sanktioner för de åtgärdsmyndigheter som inte genomför sina uppdrag.

I innevarande förvaltningscykel (2021-2027) har kunskap och verktyg som används för att bedöma påverkan, status och risk utvecklats och fokuserats på vattenförekomster med betydande påverkan. Vattenmyndigheten beskriver viktiga lärdomar och slutsatser utifrån tidigare förvaltningscykler förvaltningsplanen. Till exempel har vattenmyndigheten kunnat konstatera att antalet

vattenförekomster som inte uppnår god kemisk status är högre i nuvarande förvaltningscykel än under föregående förvaltningscykel.

Nedan följer kortfattade slutsatser som Vattenmyndigheten redovisar i sin förvaltningsplan på distriktsnivå. Dessa slutsatser utgör ett urval av vattenmyndighetens övergripande slutsatser som Norrtälje kommun kan behöva följa upp lokalt och på sikt kan behöva integrera i sitt kommande vattenförvaltningsarbete:

- **Grundvatten:** Ett flertal grundvattenförekomster riskerar att inte nå god status 2027 vilket medför ett behov av ytterligare övervakning där det finns en utpekad betydande påverkan, men där övervakning saknas.
- **Klimatförändringar:** Konsekvenser av ett förändrat klimat behöver bevakas och integreras i samhällsplaneringen, dvs det behövs kunskap om hur yt- och grundvatten påverkas av klimatförändringar och hur vi kan säkerställa ett långsiktigt hållbart nyttjande av vattenresurser genom förbättrad planering och samarbete, lokalt och regionalt. Kunskapsunderlag om hur effekter av klimatförändring påverkar ekosystemen, hydrologin, vattenkvaliteten och vattentillgång.
- **Genomförandet:** Olika typer av vattenåtgärder behöver genomföras utifrån en kunskap om avvägning mellan olika intressen. Till exempel utgör markavvattning en förutsättning för fortsatt odling och skogsbruk i ett förändrat klimat. Samtidigt kan vattenåtgärder som genomförs i jordbrukslandskapet bidra till att hantera förändrade nederbördsmonster, samtidigt som de bidrar till miljönytta. Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket har tagit fram en strategi, som ett första steg i arbetet med att prioritera vattenåtgärder för att minska jordbrukets fysiska påverkan. Med avstamp i strategin arbetar Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket vidare med att ta fram vägledning för förklarande av kraftigt modifierade vatten i jordbrukslandskapet.
- **Lokal vattenplanering:** Rekommenderas innehålla en övergripande beskrivning av var miljö kvalitetsnormerna för vatten inte kan följas, vilka vattenförekomster som är i risk och hur man på lokal nivå avser att förbättra dem.
- **Tvärsektoriellt arbetssätt:** Förväntas bidra till en helhetssyn i arbetet med prövning, tillsyn, planering, övervakning, samt genomförande av åtgärder som stärker lokal och regional samhällsutveckling.
- **Lokal samverkan:** Länsstyrelserna och vattenmyndigheten behöver samverkansparter på lokal nivå. Samverkan bör ske utifrån ett avrinningsområdesperspektiv och att alla intressenter har möjlighet att delta.
- **Åtgärdstakt:** Myndigheter och kommuner behöver ta ett ännu större ansvar för att genomföra en aktiv och sammanhållen planering av sitt åtgärdsarbete och integrera vattenförvaltningen i sitt ordinarie arbete på strategisk nivå.
- **Avloppsreningsverk:** I de fall där ett avloppsreningsverk medför en betydande påverkan på en vattenförekomsts status har vattenmyndigheten övervägt om det finns skäl att besluta om ett mindre strängt krav. Ett sänkt kvalitetskrav kopplat till påverkan från ett avloppsreningsverk förutsätter kunskap om vilka åtgärder verksamheten vidtagit och bedömning av vad som kan anses utgöra bästa möjliga teknik.
- **Icke försämringsförbudet:** I miljöbalken 5 kap. 4 § anges att en myndighet eller en kommun inte får tillåta att en verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller ändras om detta innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller om det äventyrar möjligheten att uppnå den status eller potential som vattnet ska ha enligt en miljö kvalitetsnorm.
 - I vattenförvaltningsförordningen 4 kap. 11 § punkt 1 i anges att en myndighet eller kommun under vissa förutsättningar ändå får tillåta en verksamhet eller åtgärd, trots att det kan leda till en försämring av status eller om uppnåendet av den beslutade normen äventyras. Ett sådant tillåtande får ske om verksamheten eller åtgärden påverkar en ytvattenförekomsts fysiska karaktär eller nivån på en grundvattenförekomst. En prövningsmyndighet eller en kommun får också, enligt vattenförvaltningsförordningen kap. 11 § punkt 2, tillåta en verksamhet eller åtgärd som medför en risk att statusen i en ytvattenförekomst försämras från hög till god, om verksamheten eller åtgärden är en hållbar mänsklig utvecklingsverksamhet.

- För att den nya verksamheten eller åtgärden ska kunna tillåtas krävs också att de krav som anges i vattenförvaltningsförordningen 4 kap. 12 §§ är uppfyllda. Det innebär att
 - 1 verksamheten eller åtgärden
 - a behöver vidtas för att tillgodose ett allmänintresse av större vikt, eller
 - b innebär att dess fördelar för människors hälsa och säkerhet eller för hållbar utveckling uppväger nackdelarna med en sådan ändring eller försämring som avses i 11 §,
 - 2 det av tekniska skäl eller på grund av orimliga kostnader inte är möjligt att uppfylla syftet med verksamheten eller åtgärden på något annat sätt som är väsentligt bättre för miljön, och
 - 3 alla genomförbara åtgärder vidtas för att mildra de negativa konsekvenserna för vattenförekomstens status.
- Samtliga dessa tre punkter måste vara uppfyllda för att prövningsmyndigheten eller kommunen ska kunna tillåta verksamheten eller åtgärden.
Om en prövningsmyndighet eller en kommun har fattat ett sådant beslut att tillåta en verksamhet eller åtgärd med stöd av vattenförvaltningsförordningen 4 kap. 11 och 12 §§ ska prövningsmyndigheten snarast informera berörd vattenmyndighet om beslutet. Ett sådant tillåtande av prövningsmyndigheten eller kommunen innebär inte per automatik att miljö kvalitetsnormen ändras för vattenförekomsten.

Delförvaltningsplan med åtgärder mot vattenbrist och torka 2021—2027

Av vattendirektivet (2000/60/EG) artikel 13 punkt 5 framgår att förvaltningsplaner för avrinningsdistrikt kan kompletteras med mer detaljerade program och förvaltningsplaner för en fråga som beaktar särskilda aspekter på vattenförvaltningen. Vattendirektivets bestämmelse är genomförd i svensk lagstiftning genom vattenförvaltningsförordningen (2004:660) 5 kap. 2 §. Detta är en sådan delförvaltningsplan som handlar om vattenbrist och torka. Det finns ett stort behov av att öka kunskapen om vattenuttagen i distriktet. Med denna kunskap som grund kommer det att gå att göra en karaktärisering av risken för torka och vattenbrist hos yt- och grundvattenförekomster. Denna karaktärisering krävs för att kunna göra rätt åtgärd på rätt plats.

Flera av de åtgärder som föreslås i åtgärdsprogramdelen av planen syftar till att öka kunskapen om vattenuttag. Det finns också förslag på åtgärder för rådgivning av effektivare vattenanvändning. Denna rådgivning riktar sig till små- och medelstora företag. Utöver detta finns förslag på en plan för prövning av tillstånd för vattenuttag, länsvisa strategier för våtmarker och en plan för avveckling av diknings- och sjösänkningsföretag som inte längre fyller någon funktion

Huvudsyftet med Vattenmyndighetens delförvaltningsplan mot vattenbrist och torka är att minimera negativa torkaeffekter på ekonomin, samhället och miljön så att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten kan följas.

För att nå huvudsyftet bör planen omfatta åtgärder för att:

- Undvika eller minimera negativa torkaeffekter på vattenförekomsternas status, särskilt på ekologiska flöden och grundvattnets kvantitativa status, framförallt vid utdragen torka, som anges i (vattendirektivet), artikel 4.6.
- Garantera tillgången på vatten i tillräckliga mängder för att tillgodose nödvändiga mänskliga behov och för att säkerställa människors hälsa och säkerhet under alla torkstadier
- Utveckla varningssystem för att upptäcka och förutsäga torka.

På grund av databrist när det gäller vattenanvändningen har Vattenmyndigheten inte ansett det varit möjligt att fullt ut inkludera alla dessa delar i planen. De åtgärder som föreslås i planen syftar bland annat till att åtgärda denna databrist. Åtgärderna som beskrivs i delförvaltningsplanen berör kommunerna men vänder sig i första hand till myndigheter:

- Åtgärd: Rådgivning för vatteneffektivisering
 - Havs- och vattenmyndigheten: Rådgivning för vatteneffektivisering

- Jordbruksverket: Rådgivning för vattneffektivisering
- Länsstyrelserna: Rådgivning för vattneffektivisering
- Åtgärd: Plan för omprövning av tillstånd för vattenuttag
 - Havs- och vattenmyndigheten: Plan för omprövning av tillstånd för vattenuttag
 - Länsstyrelserna: Plan för omprövning av tillstånd för vattenuttag
- Åtgärd: Vägledning om tillsyn av vattenuttag
 - Havs- och vattenmyndigheten: Tillsynsvägledning
- Åtgärd: Mer vatten i landskapet
 - Länsstyrelserna: Mer vatten i landskapet
- Åtgärd: Ta bort markavvattningsanläggningar som inte behövs
 - Jordbruksverket: Ta bort markavvattningsanläggningar som inte behövs

Flera av åtgärderna ska genomföras i samverkan med till exempel Sveriges geologiska undersökning (SGU), SMHI samt länsstyrelser och kommuner i Norra Östersjöns vattendistrikt.

Åtgärdsprogram för vatten 2021—2027 Norra Östersjöns vattendistrikt

Syftet med åtgärdsprogrammet är att säkerställa att ansvarig åtgärdsmyndighet inom sitt ansvarsområde bidrar till genomförande av kostnadseffektiva åtgärder lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Fler åtgärder behöver genomföras i förhållande till kunskap om påverkan och åtgärdsanalys och de risker som identifierats när det gäller att inte uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten. Kommunerna är ansvariga för sex specifika åtgärder, samt två övergripande åtgärder som är riktade till alla åtgärdsmyndigheter (ta fram en övergripande vatten- och åtgärdsplanering för sitt ansvarsområde, samt årlig rapportering av föregående års genomförda åtgärder). De specifika åtgärderna som är riktade till kommunerna innehåller administrativa åtgärder som ska leda till att fler fysiska åtgärder kan genomföras utifrån kommunens arbete med miljö tillsyn, vattenskydd och vattenuttag, fysisk planering, vatten-, avlopp- och dagvattenplaner samt övergripande vattenplanering.

Förslag på miljö kvalitetsnormer och fysiska åtgärder som behöver genomföras utifrån ett avrinningsområdesperspektiv finns samlat för Sveriges vattenförekomster i informationssystem Sverige (VISS). Länsstyrelsernas beredningssekretariat har i VISS föreslagit fysiska åtgärder för att komma till rätta med den mänskliga påverkan som varje vattenförekomst är utsatt för. Åtgärderna är ett förslag. Verksamhetsutövare och andra aktörer kan välja att genomföra andra fysiska åtgärder i vattenmiljön. Huvudsaken är att de har rätt effekt och löser de identifierade problemen.

Sammanfattningsvis har Havs- och vattenmyndigheten identifierat 60 åtgärder som riktar sig till ett flertal nationella, regionala myndigheter och kommuner. I ett flertal av dessa ska myndigheterna samverka med kommunerna, till exempel när det gäller framtagande av planer och vägledning.

De åtgärder som gäller kommuner anges nedan:

- A. Alla centrala myndigheter, länsstyrelser, regioner och kommuner, åtgärd 1: Planering
- B. Alla centrala myndigheter, länsstyrelser, regioner och kommuner, åtgärd 2: Rapportering
1. Kommunerna, åtgärd 1: Vattenplanering
2. Kommunerna, åtgärd 2: Miljö tillsyn
3. Kommunerna, åtgärd 3: Dricksvattenskydd
4. Kommunerna, åtgärd 4: Fysisk planering
5. Kommunerna, åtgärd 5: VA-plan inklusive dagvatten
6. Kommunerna, åtgärd 6: Dioxiner från småskalig förbränning

Alla centrala myndigheter, länsstyrelser, regioner och kommuner som omfattas av Vattenmyndighetens åtgärdsprogram ska, inom sina respektive ansvarsområden, *planera* för att genomföra sina åtgärder i åtgärdsprogrammet på ett strukturerat och integrerat sätt i den ordinarie verksamheten, i syfte att följa miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten (övergripande åtgärd A, samt åtgärd 1). Till exempel i form av en övergripande vattenplan som samordnas med övriga styrdokument kopplat till vatten, såsom VA plan eller dagvattenstrategi, översiktsplaner mm.

I övrigt förväntas Berörda myndigheter i så stor utsträckning som möjligt samverka med andra åtgärdsmyndigheter i syfte att åstadkomma en ändamålsenlig och strukturerad planering för

åtgärdsprogrammets genomförande (övergripande åtgärd A, samt åtgärder 1-6), samt för att tillgodose att avrinningsområdesperspektivet beaktas där så är viktigt. Berörda myndigheter ska senast februari varje år rapportera (övergripande åtgärd B) till Vattenmyndigheten vilka åtgärder som genomförts under föregående kalenderår i syfte att säkerställa att miljökvalitetsnormerna för vatten inom myndighetens eller kommunens verksamhetsområde kan uppfyllas och följas.

Vattenmyndigheterna har infört en ny åtgärd (åtgärd 1), som innebär att Kommunerna ska genomföra en förvaltningsövergripande vattenplanering med en helhetssyn utifrån ett avrinningsområdesperspektiv. Vattenplaneringen ska ha fokus på de yt- och grundvattenförekomster där det behövs åtgärder för att miljökvalitetsnormerna ska kunna följas. Övriga åtgärder (åtgärd 2-5) har ingått i tidigare åtgärdsprogram medan åtgärd 6 är en ny åtgärd.

Förvaltningen ser positivt på vattenmyndighetens förslag på förvaltningsplan, förvaltningsplan för torra och dricksvatten, åtgärdsprogram, och miljökvalitetsnormer inför kommande förvaltningscykel 2021-2027. Miljökvalitetsnormerna och åtgärdsprogrammet lägger grunden för en hållbar vattenplanering som bidrar till att säkra ekologiska, sociala och ekonomiska värden inför framtiden. Arbetet är däremot omfattande vilket gör att själva genomförandet behöver tydligt stöd i form av vägledning och finansieringsstöd från centrala myndigheter om åtgärdstakten ska kunna öka.

Förvaltningen vill tydliggöra, i likhet med vattenmyndighetens slutsatser, att vissa insatsområden bedöms vara underfinansierade, till exempel tillsyn, tillståndsprövning och inrättande, revideringar och översyn av vattenskyddsområden. Utifrån vattenmyndighetens ekonomiska analys framgår att vattenmyndigheten är medveten om att finansieringen av vattenförvaltningens genomförande som helhet är underfinansierad. Den analys som presenteras av vattenmyndigheterna utgör en sammanfattande bild av finansieringen på distriktsnivå. Finansiella förutsättningar kan skilja sig åt beroende på lokala förutsättningar, till exempel utgör Norrtälje kommun till ytan 1/3 av Stockholms län, med 183 vattenförekomster och ca 300 sjöar. Tillgängliga övervakningsdata, påverkans- och åtgärdsanalyser täcker inte behovet som krävs för att kunna identifiera rätt åtgärd på rätt plats utifrån kostnadseffektivitet i samverkan med lokala intressenter som är baserade på lokala data.

I tillägg är det särskilt viktigt för en kommun som Norrtälje, med utbredd landsbygd och stor yta, att säkra finansiering av statlig medfinansiering av vattenvårdsåtgärder i syfte att skynda på åtgärdsarbetet. Norrtälje kommuns omfattande vattenområden innebär en betydande utmaning när det gäller tillgång till personella resurser, utredningar, provtagningar, såväl ekonomisk finansiering av fysiska åtgärder i vattenmiljön. En stor del av de fysiska åtgärderna förväntas genomföras via LONA, LOVA eller via Jordbruksverket. I dagsläget verkar tillgänglig budget för statlig medfinansiering av fysiska åtgärder understiga behovet på lokal och regional nivå. Norrtälje kommun arbetar även med att stötta lokalt engagemang för vatten tillsammans med lantbrukare, markägare och övriga intresserade. Behovet av stöd, i tid och resurser i lokalt vatteninitiativ för bättre vattenkvalitet är stort. Särskilt för en kommun som Norrtälje med ett flertal större avrinningsområden och där ca 75% av vattenförekomsterna inte uppnår god status med avseende på näringspåverkan.

I övrigt anses de tillsynsåtgärder som faller på kommunens ansvar rimliga och nödvändiga för att uppnå MKN för våra vattenförekomster. Det största hinder som bedöms föreligga för att kunna utföra den nivå och omfattning av miljötillsynen som krävs är tillgängliga personalresurser. Detta på grund av att en stor del av den tillsyn som behöver utföras, framför allt tillsynen och åtgärdande av förorenade områden, inte inbringar tillräckligt med intäkter som kan finansiera det antal tjänster som erfordras. Som stöd i miljötillsynen för att bedöma vilka krav som är rimliga och nödvändiga finns ett behov av tillsynsvägledning och utbildning.

Förslag till yttrande har tagits fram med stöd av en samberedningsgrupp med representanter från kommunstyrelsekontoret, samhällsbyggnadskontoret, samt tekniska kontoret.

Tidplaner

Den 1 november 2020 – 30 april 2021 genomför Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt, Länsstyrelsen i Västmanland ett samråd om förvaltningsplan, åtgärdsprogram, miljökvalitetsnormer, samt en förvaltningsplan för torra och vattenbrist. Samrådshandlingar finns att ladda från

vattenmyndigheternas webbplats från och med den 1 november:
www.vattenmyndigheterna.se/vattenforvaltning/samrad

Anette Madsen
Kommundirektör
Kommunstyrelsekontoret

Linda Börjesson
Planering och strategichef
Kommunstyrelsekontoret

Bilagor

Bilaga 1 - Yttrande gällande samrådsremiss för vattenförvaltning

Beslut skickas till

Vattenmyndigheten i Norra Östersjön, Länsstyrelsen i Västmanland
Planering- och strategiavdelningen
Tekniska kontoret
Samhällsbyggnadskontoret